



ORDIN
cu privire la aprobarea Codului etic al auditorului intern și Cartei de
Audit Intern (Regulament - model de efectuare a auditului intern)

nr. 111 din 26.12.2007

Monitorul Oficial nr.1-4/1 din 01.01.2008

* * *

În scopul executării prevederilor pct.42 din Planul de Acțiuni Uniunea Europeană - Republica Moldova, pct.4.3. din Concepția sistemului de control intern și audit intern în sectorul public, aprobată prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.1143 din 04.10.2006, precum și art.86 alin.2 din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală și în conformitate cu art.13 alin.1 din Legea nr.317-XV din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale,

ORDON:

1. Se aprobă Codul etic al auditorului intern (Anexa nr.1);
2. Se aprobă Carta de Audit Intern (Regulament - model de efectuare a auditului intern) (Anexa nr.2);
3. Se stabilește că prevederile prezentului Cod și Carte sînt obligatorii pentru activitatea auditorilor interni din sectorul public;
4. Controlul asupra respectării prevederilor Codului etic al auditorului intern și a Cartei de Audit Intern de către auditorii interni din sectorul public se pune în sarcina Serviciului control financiar și revizie.

MINISTRUL FINANTELOR

Mihail POP

Chișinău, 26 decembrie 2007.

Nr.111.

Anexa nr.1

CODUL ETIC AL AUDITORULUI INTERN

INTRODUCERE

1. Codul etic al auditorului intern (în continuare Cod) reprezintă un ansamblu de principii și reguli de conduită care reglementează activitatea auditorilor interni în domeniul eticii profesionale.
2. Codul a fost elaborat în concordanță cu Legea privind serviciul public nr.443-XIII din 04.05.1995 și, la nivel internațional, cu Codul de etică al Institutului Auditorilor Interni.
3. Scopul prezentului Cod este crearea cadrului etic necesar desfășurării profesiei de auditor intern, astfel încît acesta să-și îndeplinească cu profesionalism, loialitate, corectitudine și în mod conștiincios obligațiunile de serviciu și să se abțină de la orice faptă care ar putea prejudicia entitatea auditată.

OBIECTIVELE

4. Prezentul Cod urmărește asigurarea următoarelor obiective în activitatea auditorului intern:

- a) Performanța - desfășurarea activității la cei mai înalți parametri profesionali, în scopul îndeplinirii interesului public, în condiții de economicitate, eficacitate și eficiență;
- b) Profesionalismul - existența capacităților intelectuale, cunoștințelor și experienței profesionale, prin pregătire și perfecționare profesională, și respectarea unui cod de valori și conduită comun tuturor auditorilor interni;
- c) calitatea serviciilor - asigurarea corespunderii nivelului serviciilor prestate Standardelor Naționale de Audit Intern, legislației în vigoare și celor mai bune practici internaționale;
- d) încrederea - promovarea bunelor relații între auditorii interni din cadrul profesiei, bazate pe principiile cooperării, susținerii și corectitudinii profesionale;
- e) conduita adecvată - comportarea ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal în îndeplinirea sarcinilor de serviciu;
- f) credibilitatea - autenticitatea și obiectivitatea informației din rapoartele de audit intern.

DOMENIUL DE APLICARE

5. Prevederile Codului se aplică personalului care activează în unitățile de auditor intern și conțin recomandări privind aplicarea principiilor fundamentale în activitatea practică a auditorilor interni.

6. Auditorul intern este responsabil personal de propriul său comportament și conduită în exercitarea atribuțiilor de serviciu și informează în scris conducerea unității de audit intern, în următoarele cazuri:

- a) existența neclarităților în aplicarea sau în domeniile de aplicare a prevederilor acestui Cod;
- b) apariția conflictelor personale între auditorul intern și managerul entității auditate;
- c) constrângerea să acționeze în mod neadecvat, lipsit de etică, să încalce Constituția și/sau legislația în vigoare.

7. Pentru a asigura respectarea deplină a acestui Cod, conducerea unității de audit intern solicită auditorului intern semnarea anuală a Declarației privind respectarea prevederilor Codului în două exemplare (Anexa A). Un exemplar al acestei declarații se păstrează de către conducere.

8. În scopul asigurării independenței auditorului intern, înaintea începerii fiecărei misiuni de audit intern, acesta completează o Declarație de interese, care oferă informații despre funcțiile sau interesele deținute de către auditorul intern în afara entității, care pot avea un impact asupra activității lui. Declarația se păstrează de conducerea unității de audit intern (Anexa B).

PRINCIPII FUNDAMENTALE

9. În desfășurarea activității auditorul intern este obligat să respecte patru principii fundamentale:

- a) **Integritatea;**
- b) **Obiectivitatea;**
- c) **Competența;**
- d) **Confidențialitatea.**

10. În prezentul cod, pentru a defini și explica aplicarea principiilor menționate, fiecare este prezentat după cum urmează:

- a) **Noțiuni generale** - definește principiul;
- b) **Reguli de conduită** - specifică normele de conduită profesională, aplicabile auditorului intern în exercitarea obligațiilor de serviciu pentru a respecta principiul respectiv;
- c) **Aplicare practică** - prevede modul de aplicare în practică a regulilor de conduită etică a auditorului intern.

INTEGRITATEA

Noțiuni generale

11. Conform acestui principiu, auditorul intern este corect, onest și incoruptibil, integritatea fiind suportul încrederii și credibilității acordate raționamentului auditorului intern.

Reguli de conduită:

- a) îndeplinirea muncii cu onestitate, sîrguință, imparțialitate, rigurozitate și conform standardelor profesionale;
- b) respectarea legii și exercitarea obligațiilor de serviciu în conformitate cu cerințele profesiei;
- c) neimplicarea în activități ilegale sau fapte ce compromit profesia de auditor intern ori se răsfrîng negativ asupra entității;
- d) protejarea intereselor publice și societății civile.

Aplicare practică

12. Integritatea implică corectitudine în desfășurarea misiunii de audit intern, onestitate în realizarea acțiunilor și sinceritate în dialogurile purtate cu cei auditați. Relațiile cu colegii și cu angajații entității auditate se bazează pe aceleași valori.

13. O atenție adecvată se acordă activităților private ale auditorului intern, care influențează exercitarea atribuțiilor de serviciu sau care s-ar răsfrînge negativ asupra entității. În deosebi se urmărește faptul dacă:

- a) auditorul intern respectă normele de disciplină personală și evită orice formă de abuz sau dependență, care ar putea afecta comportamentul lui sau împiedica exercitarea atribuțiilor oficiale;
- b) auditorul intern care are relații personale sau familiale cu colegii sau angajații entității auditate, discută acest aspect cu conducătorul unității de audit intern, care va decide dacă, o astfel de relație ar putea prejudicia exercitarea adecvată și efectivă a sarcinilor de serviciu și determină acțiunile necesare ce trebuie întreprinse pentru depășirea potențialelor probleme;
- c) auditorul intern nu folosește poziția lui oficială pentru a-și promova interesele personale;
- d) auditorul intern informează conducătorul unității de audit intern în cazul în care este implicat într-o acțiune civilă sau penală intentată împotriva lui;
- e) auditorul intern utilizează proprietatea publică (automobilele, telefoanele, calculatoarele, internetul etc.) numai în scopuri de serviciu.

Relațiile cu angajații

14. Relațiile cu colegii și cu angajații entității auditate se bazează pe corectitudine, onestitate și sinceritate. În colectivul de muncă este necesară crearea unui mediu de încredere, care permite auditorului intern exercitarea activităților în mod profesional.

15. Auditul intern tratează problemele în mod egal pentru toți angajații la fel. Auditorul intern este în special conștient de responsabilitățile sale pentru neadmiterea discriminării din motive de gen, situație matrimonială, disabilitate, rasă, sau religie etc. Este inacceptabilă orice formă de hărțuire, abuz rasial și intimidare etc.

OBIECTIVITATEA

Noțiuni generale

16. Auditorul intern asigură cel mai înalt nivel de obiectivitate profesională și imparțialitate la colectarea, evaluarea și comunicarea informației despre activitatea sau procesul examinat. Concomitent auditorul intern evaluează imparțial împrejurările relevante ale misiunii de audit și nu este influențat în formularea concluziilor și recomandărilor.

Reguli de conduită:

- a) exercitarea responsabilităților independent de opiniile conducerii entității auditate sau ale altor persoane interesate;
- b) neimplicarea în activități sau relații care afectează imparțialitatea lui;
- c) neacceptarea cadourilor și serviciilor pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu excepția semnelor de atenție simbolice, conform normelor de politețe și ospitalitate recunoscute;
- d) dezvăluirea tuturor faptelor, acțiunilor care ar putea denatura raportarea activităților examinate;
- e) neutralitatea politică în exercitarea obligațiilor de serviciu.

Aplicare practică

17. Auditorul intern asigură respectarea principiului de obiectivitate în realizarea obligațiilor de serviciu. Obiectivitatea nu este subminată de interese personale sau externe. Auditorul intern prin acțiunile sale asigură imparțialitatea și contribuie la consolidarea independenței.

18. Auditorul intern nu se implică în activitățile de audit în interes personal. Orice conflict potențial de interese de acest fel este discutat cu conducătorul unității de audit intern.

19. Auditorul intern evită orice îndemn de favoritism în relațiile cu colegii și angajații entității auditate în domeniile de achiziționare, contractare ale entității auditate, recrutare, evaluare și de promovare a auditorului intern.

20. Auditorul intern este neutru din punct de vedere politic, în scopul îndeplinirii în mod imparțial a activităților și nu este influențat politic în exercitarea activităților de serviciu.

21. Auditorul intern în exercitarea atribuțiilor de serviciu se abține de la exprimarea sau manifestarea convingerilor politice.

COMPETENȚA

Noțiuni generale

22. Auditorul intern deține competențele necesare profesionale (inclusiv cunoștințe ale domeniului auditat) pentru a realiza activitatea care i se cere să o îndeplinească.

Reguli de conduită:

a) participarea doar la activitățile de audit pentru care el deține cunoștințele, abilitățile și experiența necesară;

b) obținerea consultațiilor din partea specialiștilor în domeniu, în cazul în care nu dispune de aptitudini profesionale necesare;

c) efectuarea auditului în conformitate cu Standardele Naționale de Audit Intern, cadrul normativ și metodologic în vigoare în domeniu;

d) îmbunătățirea permanentă a competenței, eficienței și calității activității desfășurate.

Aplicare practică

23. Auditorul intern are obligația de a aplica standarde profesionale în activitatea lui, fapt ce-i permite îndeplinirea competență a sarcinilor. Aceasta necesită cunoașterea standardelor, politicilor, procedurilor și practicilor aplicabile de audit, contabilitate și management financiar, precum și prevederilor legislației în vigoare.

24. Auditorul intern perfecționează abilitățile necesare pentru exercitarea responsabilităților lui profesionale.

CONFIDENȚIALITATEA

Noțiuni generale

25. Auditorul intern nu dezvăluie verbal sau în scris, informațiile obținute în exercitarea activităților de serviciu.

Reguli de conduită:

a) protejarea informației obținute în cadrul îndeplinirii obligațiilor de serviciu;

b) neutilizarea informației obținute în cadrul activității în scopuri sau beneficii personale, care ar prejudicia entitatea auditată sau interesele publice, sau care ar contravine legislației în vigoare.

Aplicare practică

26. Auditorul intern păstrează confidențialitatea informației acumulate în timpul prestării serviciilor profesionale. Este interzis ca auditorul intern să utilizeze în interes personal sau să dezvăluie unei persoane neautorizate faptele, documentele și datele obținute în exercitarea atribuțiilor de serviciu. Interdicția de a dezvălui informații se extinde și asupra materialului inclus într-o prezentare, lecție, în mijloacele de informare în masă sau într-o carte. Această interdicție se referă la toți auditorii interni atât pentru perioada cât sînt angajați, precum și după demisionare, pensionare sau după ce au încetat să mai lucreze în domeniul dat.

27. Auditorul intern asigură rezonabil protejarea informației reflectate în corespondență, documente, dosare și datele păstrate în calculatoare privind entitatea auditată.

DISPOZIȚII FINALE

28. Direcția de armonizare a sistemului de audit intern și control intern din cadrul Serviciului control financiar și revizie verifică respectarea prevederilor Codului de către auditorul intern și poate iniția măsuri corective necesare, în cooperare cu conducătorii unităților de audit intern.

29. Dispozițiile prezentului Cod sînt obligatorii pentru toți auditorii interni din entitățile publice. Conducătorul unității de audit intern are responsabilitatea să asigure cunoașterea valorilor și principiilor conținute în Cod de către toți auditorii interni.

30. Nerespectarea în cadrul activității a condițiilor acestui Cod se sancționează disciplinar potrivit prevederilor legislației în vigoare.

Anexa A

Declarația privind respectarea Codului etic

Subsemnatul, _____ cunosc, înțeleg și respect prevederile Codului Etic al auditorului intern.

Confirm că am respectat pe deplin aceste prevederi aplicabile pe parcursul anului precedent și le voi respecta anul viitor.

Conștientizez că încălcarea prevederilor expuse în Codul Etic al auditorului intern duce la aplicarea acțiunilor disciplinare în urma investigațiilor făcute de părțile relevante și presupune aplicarea sancțiunilor disciplinare potrivit prevederilor legislației în vigoare și, în anumite împrejurări, eliberarea din funcție.

Numele (litere de tipar) _____

Entitatea _____

Semnat _____

Data _____

Anexa B

Declarația de interese

Numele (litere de tipar) _____

Funcția în cadrul Instituției _____

Oferiți informații despre orice interese sau funcții deținute în afara entității, în cadrul oricărei organizații publice sau private:

Beneficiați de o recompensă sau remunerare din partea organizațiilor menționate mai sus? Dacă da, oferiți detalii despre aceasta.

Oferiți informații despre orice alte interese sau relații personale cu organele sau persoanele din afară care ar putea să contravină activității entității.

Semnat _____

Data _____

Declarația a fost examinată de:

Semnat _____

Data _____

Recomandare: Acțiuni (vezi pagina separată)/Fără acțiuni

Recomandarea acceptată:

_____ Conducătorul unității de audit intern

Data _____

CARTA DE AUDIT INTERN
(Regulament - model de efectuare a auditului intern)

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Carta de audit intern reprezintă un model al regulamentului tip de funcționare al unităților de audit intern din cadrul instituțiilor publice.

2. Carta de audit intern definește sfera de activitate a auditului intern, stabilește poziția unității de audit intern în structura organizațională a instituției publice, stipulează drepturile și obligațiile angajaților unității de audit intern, autorizează accesul la personal, documente și bunuri fizice, necesare îndeplinirii corespunzătoare a misiunii de audit intern.

3. Carta de audit intern este elaborată de către conducătorul unității de audit intern și aprobată de conducătorul instituției publice, o copie a cărei este remisă organului responsabil de armonizarea și coordonarea auditului intern în sectorul public. Funcțiile acestui organ sînt îndeplinite de Direcția de armonizare a sistemului de audit intern și control intern din cadrul Serviciului control financiar și revizie de pe lângă Ministerul Finanțelor.

4. Carta unității de audit intern din cadrul instituțiilor publice este elaborată în baza prezentei Carte, conform Standardelor Naționale de Audit Intern, Codului etic al auditorului intern și cadrului normativ relevant.

II. ROLUL ȘI SCOPUL AUDITULUI INTERN

5. Misiunea unității de audit intern este de a realiza o activitate obiectivă și independentă prin oferirea serviciilor de asigurare și consultanță, pentru a îmbunătăți operațiunile entității și a contribui la adăugarea unui plus de valoare.

6. Unitatea de audit intern este responsabilă de asigurare și consultare, prin evaluarea eficacității sistemului de management financiar și control intern al entității și oferirea recomandărilor pentru îmbunătățirea lui. Prin oferirea serviciilor de consultanță și asigurare, rolul auditului intern este de a asista managementul în evaluarea și îmbunătățirea proceselor de guvernare, control și management al riscurilor, menite să asigure atingerea obiectivelor instituției și gestionarea adecvată a riscurilor.

7. Unitatea de audit intern are acces la toate activitățile instituției pentru a evalua dacă procesele de management al riscurilor, control intern și guvernare, organizate de către conducerea entității, sînt adecvate și funcționează într-un mod care asigură:

- a) realizarea obiectivelor instituției publice;
- b) identificarea și gestionarea corespunzătoare a riscurilor;
- c) interacțiunea adecvată cu/între managerii instituției publice;
- d) corectitudinea, siguranța și oportunitatea informațiilor;
- e) conformitatea activității angajaților cu politicile, procedurile, regulamentele instituției și directivele conducerii;
- f) economicitatea, eficiența și siguranța resurselor;
- g) realizarea programelor, planurilor și obiectivelor;
- h) perfecționarea proceselor de control intern ale entității;
- i) aplicarea adecvată a cadrului legal.

III. STATUTUL: INDEPENDENȚĂ ȘI AUTORITATE

8. Conducătorul unității de audit intern raportează direct conducătorului instituției publice, care cooperează cu conducătorul unității de audit intern și asigură activitatea eficientă a auditului intern prin oferirea din partea instituției și personalului său a informației, resurselor, explicațiilor necesare și, în caz de necesitate, asistenței specialiștilor din cadrul sau din afara instituției. Angajații unităților de audit intern sînt subordonați și raportează conducătorului unității de audit intern.

9. Activitatea de audit intern este organizată funcțional și organizațional independent și nu se supune imixtiunilor, inclusiv din partea conducătorului instituției, la determinarea obiectelor auditate, scopului și desfășurării misiunii de audit, la comunicarea rezultatelor acesteia, exercitând o funcție obiectivă, distinctă și independentă de activitatea instituției publice.

IV. ATRIBUȚIILE UNITĂȚII DE AUDIT INTERN

10. Conducătorul unității de audit intern are următoarele atribuții:

a) elaborează și înaintează spre aprobare conducătorului instituției publice proiectele Cartei de audit intern și, în caz de necesitate, instrucțiunilor proprii de aplicare a normelor metodologice privind activitatea de audit intern în sectorul public, ținând cont de specificul instituției publice. Proiectele sînt remise organului responsabil de armonizarea și coordonarea auditului intern în sectorul public spre avizare și comentare privind conformitatea cu Standardele Naționale de Audit Intern, Codul etic al auditorului intern, prezenta Cartă și cadrul normativ relevant;

b) elaborează un plan strategic pe termen mediu, conform politicilor și directivelor instituției publice și un plan anual de audit, folosind metodologia corespunzătoare bazată pe evaluarea riscurilor, politicile în domeniu și preocupările conducerii instituției publice privind controlul sau gestionarea riscurilor și prezintă aceste planuri conducătorului instituției publice pentru examinare și aprobare;

c) organizează activitatea unității de audit intern pentru implementarea planului anual de audit aprobat;

d) elaborează rapoarte privind rezultatele misiunii de audit, le prezintă conducerii entității auditate, precum și oferă recomandări;

e) informează periodic, minim trimestrial, conducătorul instituției publice privind rezultatele activității de audit și asigurarea necesarului de resurse a unității de audit intern;

f) elaborează și prezintă semestrial și anual rapoarte privind rezultatele activității de audit intern organului responsabil de armonizarea și coordonarea auditului intern în sectorul public, în formatul și conținutul reglementat de Ministerul Finanțelor;

g) informează conducerea entității despre cele mai recente tendințe și practici de succes în domeniul auditului intern și propune măsuri de aliniere la acestea, pentru a atinge un nivel înalt de performanță a activității instituției publice;

h) asigură încadrarea și activitatea auditorilor interni profesioniști, cu suficiente cunoștințe, aptitudini, experiențe și certificări profesionale, conform cerințelor acestei Carte, prevederilor Standardelor Naționale de Audit Intern și legislației în vigoare.

11. Personalul unității de audit intern are următoarele atribuții:

a) stabilește obiectivele misiunii de audit intern de comun acord cu conducătorul entității, determină domeniul de activitate și aplică tehnicile necesare pentru a atinge scopurile misiunii de audit;

b) efectuează activități de audit intern pentru evaluarea sistemelor de management financiar și control intern ale entității auditate;

c) evaluează și apreciază serviciile, procesele, operațiunile noi sau în proces de schimbare, precum și procesele de control intern;

d) monitorizează implementarea recomandărilor de către conducătorul entității auditate;

e) informează imediat conducătorul instituției publice, printr-o scrisoare de sesizare, despre suspiciuni privind fraude și iregularități;

f) are acces liber la bunuri, persoane relevante, informații utile și probante (inclusiv cele în format electronic) pe care le consideră necesare de a atinge scopul și a îndeplini obiectivele misiunii de audit intern;

g) obține asistența necesară din partea personalului entității auditate, precum și servicii specializate din cadrul sau din afara entității auditate.

12. Conducătorul și personalul unității de audit intern nu au dreptul:

- a) să realizeze sarcini operaționale pentru instituția publică sau entitățile sale afiliate, cum ar fi: aprobarea tranzacțiilor contabile sau elaborarea procedurilor de control intern;
- b) să dirijeze activitățile oricărui angajat al instituției publice, cu excepția cazurilor în care aceștia au fost numiți corespunzător în echipele de audit sau pentru a asista sau a consulta auditorii interni;
- c) să efectueze controale, revizii și inspecții;
- d) să investigheze fraude.

13. Unitatea de audit intern poate solicita suport Serviciului control financiar și revizie de pe lângă Ministerul Finanțelor în cazurile în care nu are personal suficient sau nu dispune de aptitudini necesare pentru a-și îndeplini sarcina.

V. INTERACȚIUNEA CU AUDITORII EXTERNI

14. Conducătorul unității de audit intern colaborează cu auditorii externi pentru a se asigura că ei sînt informați adecvat despre activitatea realizată de către unitatea de audit intern. Aceasta va include remiterea organului de audit extern din sectorul public - Curții de Conturi, cel puțin a copiilor:

- a) planului anual de audit, aprobat de conducerea entității publice;
- b) rapoartele de audit intern, la cererea auditorului extern;
- c) raportul anual de audit intern.

Unitatea de audit intern va prezenta, la cererea Curții de Conturi, orice altă informație necesară îndeplinirii misiunilor de audit extern.

VI. CADRUL NORMATIV APLICABIL AUDITULUI INTERN

15. În activitatea sa auditorii interni se bazează pe următoarele acte normative:

- a) Standardele Naționale de Audit Intern;
- b) Codul etic al auditorului intern;
- c) Normele metodologice privind activitatea de audit intern în sectorul public;
- d) alte acte normative în domeniul auditului intern, aprobate de către Ministerul Finanțelor;
- e) instrucțiuni proprii de aplicare a normelor metodologice privind activitatea de audit intern în sectorul public, în cazul necesității lor, ținînd cont de specificul instituției.

VII. DISPOZIȚII FINALE

16. Direcția de armonizare a sistemului de audit intern și control intern din cadrul Serviciului control financiar și revizie de pe lângă Ministerul Finanțelor, evaluează respectarea de către auditorul intern a cadrului normativ relevant auditului intern în sectorul public.

17. Prevederile prezentei Carte sînt obligatorii pentru auditorii interni din sectorul public.

18. Unitățile de audit intern din cadrul instituțiilor publice elaborează Carta de Audit Intern proprie în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei Carte.

19. Auditorii interni poartă răspundere conform legislației în vigoare pentru nerespectarea prevederilor Cartei de Audit Intern.

Ministerul Finanțelor

Ordin nr.111 din 26.12.2007 cu privire la aprobarea Codului etic al auditorului intern și Cartei de Audit Intern (Regulament-model de efectuare a auditului intern) //Monitorul Oficial 1-4/1, 01.01.2008